

Questio Secunda

ctur per essentiam semper est mensura ipsius quod dicitur per participationem: ideo potest dici qd prima mensura omnium eternorum est ipsa dei eternitas sicut dei substantia est mensura omnis substantie vt dicit commentator. 11. metaphisice. Si tamē loquamur de mensura non analoga sed adequata et homogenea sic dicimus qd angeli mensurantur euo non solum qdum ad eorum substantiam: sed etiam quantū ad eorum propriam operationem secundum San. Tho. quo. 5. ar. 7. et quia supremus angelus non est simplicissimus qdum ad operationem: quia per suam operationem est aduersus ab vno primo et conuersus ad inferiora ideo in lucifero non est eum. Sed contra hec propria operatio angeli nō est eterna: ergo non mensuratur euo dicendum qd dilectio naturalis in angelo etiam dampnato semper manet. Sed contra ergo in ipso manet eum. Forte dicis qd non propter peccatum ratione cuius de supremo factus est vltimus. Sed contra tunc in anima christi esset eum quia anima christi est summa qdum ad gratiam dicendum qd hoc non sufficit: quia eum fundatur in summa natura non deprauata. Quidam dicunt qd fundatur in gratia. Sed contra superior angelus non mensurat esse naturale aliorum per gratiam.

Item tunc eum esset eternitas participata que mensurat actum beatificum. Si dicatur ponamus qd sint infiniti angeli boni et nullus sit primus queritur tunc vbi esset eum dicendum qd casus est impossibilis.

Ad tertium dicit San. Tho. in 2. dis. 2. q. 1. ar. 2. ad 3. et 4. qd quis vnus angelus non sit causa alterius est tamen simplicior altero et hoc sufficit ad rationem mensure vnde cognoscendo naturam supremi angeli facile possumus cognoscere omnes angelos esse incorruptibiles: quia sunt similis nature nec est possibile duos angelos esse equales. Sed dices omnes angeli sunt eterni: ergo omnes angeli mensurantur eternitate. Item angeli mensurantur eternitate: ergo non mensurantur euo: dicendum qd eternitas et eum sunt idem. Nec valet prima consequentia san. tho. prima parte. q. 10. ar. 3. sed ponamus qd angelus solum duret per instans et sua beatitudo vel esse beatū an tunc ista mensurantur euo et eternitate participata et pono nullus tempus esse videt qd sic licet ibi nō esset extensio durationis: sed contra nūc mensuratur nisi qdum: ergo oportet qd esse angeli extendat. asis piz qd indiuisibile vt punctum non mensuratur dic qd nō est simile. Sed queritur an hominem esse animal et alie veritates eterne et necessarie mensurentur eternitate vel non sicut angeli dicit san. tho. ibidē ad tertium qd iste veritates eterne sunt in intellectu dei et ideo mensurantur eternitate.

Ad quartum negatur consequentia propter mensurata que sunt diuersa. Et ad replicam dicit qd eum non mensurat substantiam absolute nisi qdum ad suam existentiam. Sed tunc queritur cui substantia et existentia angeli equaliter durent quare dicit qd eum mensurat existentiam et nunc eui essentiam dicendum quia ab essentia est esse et ita eum videt esse a nunc ipse eum sicut tempus est ex fluxu instantis. Iher. uerus tamen dicit in primo. d. 19. q. 2. in primo puncto qd nullus bene sentiens ponit qd nunc sit causa temporis sū rem loquendo: quia causa efficiens temporis est illud quod est causa motus et causa subiectiue est mobile. Causam autem formalem non habet si-

Articulus Quintus.

cut nec aliqua forma scdm rem loquendo scdm san. tho. 1. par. q. 75. ar. 5. 3. Si ergo queratur quid constituit rationem temporis dicendum qd esse quantitatem continuam successiuam.

Ad quintum negatur consequentia. vel dicitur qd angelus est infinitus sic qd sua duratio non finit tempore: sed euo prima par. q. 10. ar. 5. 4. Ad aliud dicit qd rōne motus esse corruptibiliū subicitur tempori scdm san. tho. in pmo. d. 19. q. 2. ar. 1. 4.

Ad sextum patet ex dictis. dico enim qd angelus aliquomodo mutatur nō visio beatifica. Et ideo mensuratur eternitate participata in pena autem dampnatorum est successio. Et ideo non mensuratur eternitate. Sed contra in pena eorum essentiali nulla est successio de hoc alias. Si dicatur licet visio beatifica nō est subiectū mutationis: tūc iungit transmutabilitatē ergo mensurat euo. Non sequit.

Ad septimum dicitur qd ratione fantasmaris scdm operatio nostri intellectus habet tempus. 1. par. q. 85. ar. 5. ad scdm. Scdm dicit qd quilibet angelus potest habere suū tps: sed de hoc in octauo san. tho. in primo dis. 8. q. 3. ar. 3. 3. 4.

Ad octauum negatur maior per extrinsecū licet non desinat per intrinsecū et cum probatur: quia qd desinit esse nō habet totū esse quod habere potuit dicendum qd plus essendo non habuisset aliud et aliud esse nec in parte nec in toto quod autem eum non habeat successionem patet: quia in omni successionē aliquid amittit: sed supremus angelus non continue mutat nec suū esse quod mensuratur per eum: ergo in suo euo nō est prius et posterius. Ad aliud dicitur qd in angelo sū se nō est fuisse et fore: sed solum quo ad coexistentiam ad tempus. Et quia ad preteritū nō ē potentia ideo de? non potest facere quin angelus coexisterit tēpori preterito et quin fuerit vñ San. tho. pma par. q. 10. ar. 5. 3. dicit qd esse angeli subest diuine potentie absolute considerando: patet pōt de? facere qd esse angeli sit futurū et potest facere dūz est qd nō sit idem habetur in scdm. d. 2. q. 1. ar. 1. 7. et quodlibz 10. ar. 4. 1. vbi concedit qd deus potest facere angelū non esse. Sed contra ponamus per casum qd nūc tēpus fuerit tunc adhuc verū est dicere angelū fuisse vnde Grego. nazansenus dicit angelos fuisse ante mundum vt dicit San. Tho. pma par. q. 6. ar. 3. Et ita argueretur qd in deo sit fuisse et fore. Item ista est vera absolute deus est hodie et angelus est in hac die: ergo mensuratur ista die forte dicis qd deus dicit esse hodie: qd coexistit hodierno tempori. Contra tūc sicut dicit phi. celū esset in grano milij: qd est quando granū milij et per idem arguit qd sortes mensurat instanti: qd for. est in hoc instanti alias sortes nūc inciperet exponitur enim sic sortes est i instanti et ante illud non fuit etc. Dicendum qd si nūc fuisse nec foret tempus tūc in angelo non est fuisse nisi forte per tempus ymaginariū vel in suis operationibus. Ad aliud dicit qd duo contradictoria possunt coexistere vni euo vel vni nūc ipse eui tamen non mensurat ipso sed tunc queritur an creatio angeli mensuratur per nūc eui et similiter sua annihilatio si a deo postea annihilaretur et similiter queritur an vna eius operatio mensuretur tempore vel per nūc dicendum ad primum qd creatio rerum mensuratur instanti temporis discreti et per hoc patet si ponamus qd nullum tēpus sit an deus potest creare vnum angelum post aliū et in quo erit ista successio an in euo dicendum